

2018-06-20
Dnr 43-2018:361

Trollbodaskolan, Stockholms kommun

Beslut för grundskola

efter tillsyn utifrån signal i Trollbodaskolan i
Stockholms kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att i enlighet med de datum som nedan listas vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

För områdena extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet och studiero samt åtgärder mot kränkande behandling ska åtgärder vidtas senast den 2018-10-26. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag redovisas till Skolinspektionen skriftligen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att skolan ger eleven särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Se till att stödåtgärder dokumenteras i ett åtgärdsprogram och av åtgärdsprogrammen ska följande framgå:
 - vilka behov av särskilt stöd eleven har,
 - hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses.
- Se till att följa upp beslutade åtgärdsprogram och utvärdera insatta stödåtgärder.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Trollbodaskolans arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram. Eleverna får inte alltid särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs och de stödåtgärder som ändå sätts in dokumenteras inte alltid i ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer även att beslutade åtgärdsprogram inte alltid följs upp och att insatta åtgärder inte utvärderas.

Skolinspektionen bedömer vidare att alla elever på Trollbodaskolan inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det finns platser på skolan som elever upplever som otrygga. Skolinspektionen bedömer även att studieron varierar mellan olika ämnen och lärare. Flera elever uppger att det på 2-3 lektioner per dag är så stökigt att det är svårt att få studiero. Skolinspektionen bedömer således att skolan behöver intensifiera arbetet med att säkerställa att tryggheten och studieron omfattar samtliga elever på skolan.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Trollbodaskolans arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram. Tillsynen visar att eleverna inte alltid får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs liksom att de stödåtgärder som ändå sätts in inte alltid dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Slutligen har utredningen även visat att beslutade åtgärdsprogram inte alltid följs upp och att insatta åtgärder inte utvärderas. Det är en central del av skolans arbete att ge särskilt stöd för att stötta elever i behov av sådant stöd. För att det ska kunna ske behöver skolan ha ett fungerande arbete med att utreda, bedöma behovet, ge stöd samt följa upp och utvärdera effekterna av de vidtagna åtgärderna. Bristande rutiner i det arbetet medför en risk för att elevernas stödbehov inte upptäcks i tid och att elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen försämras.

I skollagen anges att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. I skollagen anges också att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

2018-06-20
Dnr 41-2018:361
4 (7)

Av Skolinspektionens utredning framkommer att alla elever i behov av särskilt stöd inte får detta. I intervju med elevhälsans representanter säger de att även om en utredning visar att behov av särskilt stöd finns så har skolan inte stöd att sätta in för alla elever som är i behov av det. De säger att de aldrig slutar att söka efter lösningar men att de inte alltid lyckas tillgodose elevernas behov av särskilt stöd. Specialpedagogen säger att det ibland blir beslut om åtgärdsprogram men att det i dessa ofta bara beskrivs extra anpassningar. Även i intervju med rektorn framkommer att skolan inte alltid kan erbjuda det särskilda stöd eleverna är i behov av. Rektorn säger att det kan vara en ekonomisk fråga eller en kompetensfråga. Hon säger också att det skulle behövas ytterligare professioner, att skolan skulle behöva kompetens att ge eleverna terapeutisk behandling. I intervju med lärarna säger de att skolan inte kan ge särskilt stöd även om en utredning kommer fram till att elever är i behov av det. En lärare säger att "vi gör en utredning men sätter inte in åtgärder". En annan lärare säger att "man måste prioritera". Lärarna berättar att det finns elever som inte når målen på grund av att skolan inte har specialpedagogiska resurser och att det finns även elever som skulle kunna nå högre om de fick specialpedagogiskt stöd. En lärare säger att det saknas resurser att ge specialpedagogiskt stöd och att det också saknas resurser i form av kompetens. En annan lärare säger att hen inte kan skriva att elever behöver stöd av speciallärare eftersom skolan inte har resurser att erbjuda. Även lärarna på lågstadiet säger att det saknas speciallärarresurser. "Specialläraren arbetar bara i årskurs 3", säger en lärare. "När eleverna behöver mer stöd än extra anpassningar då finns det inte tillräckligt med resurser" säger en lärare. En annan lärare säger "för elever med inlärningssvårigheter har vi inte mycket att komma med, vi har ju ingen att skicka dem till." En lärare säger att signalerna från förskoleklassen inte tas på allvar, att lärarna i förskoleklassen kan få specialpedagogiska tips men de anser att det behövs mer stöd än så.

Utredningen visar också att det inte upprättas åtgärdsprogram för samtliga elever som ges särskilt stöd. En av representanterna för elevhälsan säger att det händer att det blir beslut om åtgärdsprogram men att det inte finns något stöd att sätta in. Vid intervju med rektorn uppger hon att det upprättats åtgärdsprogram för alla elever som ges särskilt stöd som hon har kollat upp. Vid intervju med elevhälsan uppges emellertid att det finns en elev som får särskilt stöd i form av anpassad studiegång men där det inte upprättats något åtgärdsprogram. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation som visar att det i det fallet ges särskilt stöd men att det inte upprättats något åtgärdsprogram.

Utredningen visar slutligen att insatta åtgärder inte alltid följs upp. Eftersom alla elever som ges särskilt stöd inte har ett åtgärdsprogram följs heller inte alla insatta åtgärder upp. Det blir därmed svårt att följa upp om de insatta åtgärderna har haft avsedd effekt. I intervju med Skolinspektionen så uppger både lärare, elevhälsa och rektorn att flera av de upprättade åtgärdsprogrammen endast innehåller extra anpassningar trots att det i utredningen framkommit att eleven är i behov av särskilt stöd. Det finns därmed inga särskilt stödåtgärder att följa upp i dessa åtgärdsprogram.

2018-06-20
Dnr 41-2018:361
5 (7)

Motivering till föreläggande som ingripande

Trollbodaskolan uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Stockholms kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Trollbodaskolan inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Utredningen visar att det finns platser på skolan som elever upplever otrygga. Utredningen visar också att flera elever uppger att det på 2-3 lektioner per dag är så stökigt att det är svårt att få studiero. Tillsynen visar visserligen att det vidtagits åtgärder på skolan som syftar till att komma tillrätta med tryggheten och studieron för samtliga elever, men Skolinspektionen bedömer att skolan behöver intensifiera det arbetet eftersom trygghet och studiero är en förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och nå så långt som möjligt i förhållande till utbildningens mål.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 319) framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värdena som ska gälla.

Skolinspektionens utredning avseende trygghet

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det finns brister i skolans arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet. Vid intervju med elever framkommer att det finns områden på skolan de inte upplever som trygga. De yngre eleverna berättar att det är mycket skrik vid kafeterian. "Många elever i årskurs 8 och 9 sparkar och slänger papper", säger en av de intervjuade eleverna. De säger vidare att det ofta blir bråk bland de äldre eleverna i kafeterian vilket gör att de yngre eleverna inte vill gå förbi där. En elev säger att hen inte vill gå till fotbollsplanen eftersom det "är killar som bråkar där". En elev säger att det kan vara oroligt i omklädningsrummet där vissa klasser kastar papper på golvet och håller ut tvål. En av de äldre eleverna säger att det finns ordningsregler men "ingen följer dem". En annan säger "man kan gå till en vuxen men de gör inget. Det är inte så många lärare som ingriper." Flera elever säger att det inte är något läge att dra in vuxna när det blir bråk för det blir bara större när de blandar sig i. En elev säger att skolan bara till viss del känns trygg och en annan säger att man aldrig kan veta när det "kommer en smocka". I intervju med lärarna framkommer att de tror att de flesta elever känner sig trygga. De vet dock om att de yngre eleverna som passerar kafeterian inte alltid känner sig trygga. En lärare säger att det är för lite resurser i kafeterian och säger att eleverna som sitter där upplever att de för göra som de vill "massa lärare går förbi och säger inte till." En lärare säger "vi tappar regler hela tiden". En lärare säger att skolan har en förberedelseklass som inte är integrerad och de övriga eleverna har fördomar emot dem. Lärarna säger också att det

2018-06-20
Dnr 41-2018:361
6 (7)

behövs ett mer strukturerat trygghetsarbete gällande omklädningsrummen för att elevers trygghet ska förbättras. En lärare säger att tryggheten är "blandad, beroende på dag i veckan". En lärare säger att det sker kränkningar på skolan men "tioåriga pojkar bråkar ju hela tiden". Gällande otryggheten i kafeterian säger elevhälsans representanter att det varit en otrygg zon men att man beslutat att fler lärare ska tillbringa tid där. Representanterna säger dock att alla lärare inte har samma förmåga att knyta kontakt med eleverna som befinner sig där. Rektorn säger att man kommit överens om att alla måste göra lika för att det ska bli tryggt. Hon säger att samsynen är bättre på mellanstadiet än på låg- och högstadiet. Rektorn tror inte att alla elever är trygga på skolan men att det är lugnare på skolan nu än tidigare. Hon säger att det finns killar på skolan vars beteende är sexuellt kränkande. "De gör det inte högt längre, men de gör det", säger rektorn. Rektorn säger också att de behöver jobba på att skapa relationer till så många elever som möjligt. Rektorn uppger i en komplettering till Skolinspektionen att skolan vidtagit åtgärder för att säkerställa tryggheten. Bland annat har rektorn flyttat ut sitt kontor till kafeterian och kafeterian är också bemannad av en fritidsledare på heltid. Detta kompletteras även av ett rastvaktsystem för att säkerställa vuxennärvaro. Rektorn upplever inte att det är skrikigt och bråkigt i nuläget.

Skolinspektionens utredning avseende studiero

Av Skolinspektionens utredning framgår att studieron varierar mellan olika ämnen och lärare. Av Skolinspektionens enkät för årskurs 5 framgår att indexvärdet för elevernas upplevelse av studiero var 4,9 på en skala 1-10 där ett högt värde innebär att studieron är god. Motsvarande siffra för årskurs 9 var 2,4. Av Skolinspektionens intervju med elever framgår att det på 2-3 lektioner om dagen är så stökigt att det är svårt att få arbetsro. Eleverna säger att det tar lång tid innan lektionen kan börja. En elev säger att läraren säger till elever som stör men att det inte hjälper. Flera elever säger att engelska inte är så rolig för att det är så stökigt. I musiken är det stökigt för att läraren inte kan hålla ordning. En elev säger att det blir stökigt på NO-lektionerna för att det ofta är vikarie som undervisar. En av eleverna säger att det inte är stökigt på SO-lektionerna eftersom "alla är tysta och gillar ämnet" men att det är stökigt på alla andra lektioner. En elev säger att det är ganska obehaglig och otrevlig stämning på lektionerna, "om någon haft en dålig dag då kan de ta ut det på vem som helst." En elev säger att det är helt beroende av vilken lärare de har om det blir stökigt eller inte. En elev säger att det blir stökigt vid självständigt arbete. Även lärarna säger vid intervju att det ser olika ut mellan olika lärare och att det för vissa lärare är svårare att skapa arbetsro. Lärarna säger att enskilda lärare behöver coachning. Även elevhälsans representanter säger att studieron är personbunden. De säger att skolan har kommit överens om att alla lektioner ska vara lika. Att lektionerna ska starta och avslutas lika osv. För de lärare som följer rekommendationerna går det bättre än för andra. "Det är några lärare som inte gör det och det är de som har svårt med ledarskapet i klassrummet", säger en av representanterna. Rektorn säger också att man kommit överens om hur man ska skapa studiero genom att alla har samma struktur på lektionerna men att detta inte följts upp. Hon säger att studiero och ledarskap är något skolan måste arbeta mycket med. Även av Skolinspektionens klassrumsobservationer framgår att lärarna inte har samma struktur på lektionerna och att deras förmåga att skapa studiero varierar stort.

2018-06-20
Dnr 41-2018:361
7 (7)

Motivering till föreläggande som ingripande

Trollbodaskolan uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Stockholms kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Högbäck

Beslutsfattare
Signerat av: Lena Högbäck

X Terese Westin

Föredragande
Signerat av: Terese Westin

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens riktade tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1. Fakta om Trollbodaskolan

2018-06-20
Dnr 43-2018:361

Fakta om Trollbodaskolan

Skolinspektionen har den 27 mars 2018 initierat ett ärende utifrån uppgifter som har kommit fram genom inkomna signaler om att det skulle råda bristande trygghet och studiero samt finnas brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Skolenheten besöktes av Skolinspektionen den 26 och 27 april 2018. Tillsynen har omfattat områdena extra anpassningar och särskilt stöd och trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Trollbodaskolan är en grundskola belägen i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar grundskola årskurserna förskoleklass till årskurs 9.

Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn, enligt uppgift från rektorn, 820 elever.

Måluppfyllelse

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2016/17 varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven i ämnet matematik mellan 88,9-100 procent. Motsvarande resultat för riket var mellan 79,6-95,3 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven mellan 88,7-100 procent. Motsvarande resultat för riket var mellan 90,5-98 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2016/17 var andelen elever som nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen var 82,4 procent. Motsvarande resultat för riket var 77,7 procent. Den genomsnittliga betygspoängen var lägre än genomsnittet för riket i bild, engelska, biologi, kemi och slöjd.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2016/17 var det genomsnittliga meritvärdet 257,4 på Trollbodaskolan. Motsvarande värde för riket var 223,5. Andelen elever på Trollbodaskolan som nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen var 87,4 procent. Motsvarande resultat för riket var 74,1 procent. Den genomsnittliga betygspoängen var lägre än genomsnittet i riket i bild och moderna språk.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät för grundskolan årskurs 5 som genomfördes under våren 2017 var indexvärdet 8,3 gällande upplevelsen av trygghet på en skala 1-10 där ett högt värde innebär att tryggheten är god. Av enkäten framgår vidare att indexvärdet för elevernas upplevelse av studiero var 4,9.

I Skolinspektionens enkät för grundskolan årskurs 9 som genomfördes under våren 2017 var indexvärdet 7,8 gällande upplevelsen av trygghet. Av enkäten framgår vidare att indexvärdet för elevernas upplevelse av studiero var 2,4.